

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

Кафедра соціально-гуманітарних дисциплін
(назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри

пр. ЗСУ _____ І. Криленко

« _____ » _____ 20__ року

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МОРАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ПІДГОТОВКИ ТА ЗАСТОСУВАННЯ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ
(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти _____ другий (магістерський) _____
перший (бакалаврський) / другий (магістерський)

вид дисципліни _____ загальна підготовка _____
(загальна підготовка (обов'язкова/вибіркова) / професійна підготовка (обов'язкова/вибіркова))

форма навчання _____ денна _____
(денна/заочна)

Харків – 2019 рік

Обсяг дисципліни: 2 кредити ECTS 60 годин.

Лекцій: 4 години.

Групові заняття: 18 годин.

Практичних занять: 8 годин.

Семінарські заняття: 8 годин.

Групових вправ: немає.

Самостійне заняття під керівництвом викладача: немає.

Тактичні (тактико-спеціальні) заняття: немає.

Форма контролю: диференційований залік.

Термін викладання для освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр»:
9 семестр.

Мова викладання: українська.

Мета:

- навчити курсантів розумінню ролі морально-психологічного забезпечення в єдиній системі всебічного забезпечення застосування військ (сил);
- ознайомлення курсантів організації управління морально-психологічним забезпеченням;
- надати курсантам знання загальних положень про морально-психологічний стан особового складу задля забезпечення виконання ним завдань за будь-яких умов обстановки.

Компетентності:

1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог. Впливати на свідомість підлеглих, формувати правила їх адекватної поведінки, здійснювати морально-психологічне забезпечення під час виконання завдань за призначенням (ЗК-1).

2. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні, до подальшого автономного та самостійного навчання, співпраці з представниками інших професійних груп різного рівня (ЗК-5).

3. Здатність виконувати завдання бойового застосування підрозділів військ РХБ захисту, приймати оптимальні рішення та ставити завдання підпорядкованим (приданим) підрозділам на основі аналізу отриманої інформації, оцінки обстановки та проведених тактичних розрахунків, розробляти та вести бойові документи (ФК-1).

4. Здатність знати зміст роботи командира і володіти спеціальними знаннями для прийняття обґрунтованих рішень на виконання завдань підрозділами військ РХБ захисту (ФК-3).

5. Здатність управляти діями підрозділів військ РХБ захисту в різних умовах обстановки (ФК-5).

6. Здатність використовувати сучасні методики та програми у професійній діяльності (ФК-7).

7. Здатність формувати обґрунтовані пропозиції щодо вибору найбільш доцільних дій військ в умовах РХБ зараження (ФК-8).

Результати навчання:

1. Знання та вміння організувати заходи морально-психологічного забезпечення особового складу підрозділу в різних умовах обстановки під час застосування штатного озброєння і військової техніки під час виконання завдань за призначенням (ПРН 1).

2. Вміння використовувати в процесі професійної діяльності різні знання для розв'язання спеціалізованих задач та практичних проблем (ПРН 5).

3. Вміння проводити пошук інформації, аналізувати, систематизувати, узагальнювати, проводити експериментальні та теоретичні дослідження, робити обґрунтовані висновки з питань фахової діяльності (ПРН 7).

4. Знання тактики дій підрозділів військ РХБ захисту, розуміння порядку їх бойового застосування в різних умовах обстановки, вміння ефективно управляти підрозділами військ РХБ захисту під час виконання завдань за призначенням (ПРН 9).

5. Знання та розуміння процесів планування, підготовки, ведення і забезпечення бою, змісту роботи командира, володіння спеціальними знаннями для прийняття обґрунтованих рішень на виконання завдань підрозділами військ РХБ захисту (ПРН 10).

6. Знання та вміння планувати та організувати РХБ захист в основних видах бою, приймати швидкі та правильні рішення з метою максимального зменшення втрат особового складу та техніки (ПРН 16).

7. Знання та володіння сучасними методиками та прикладними програмами з аналітичної оцінки РХБ обстановки, боєздатності військ, вміння формувати обґрунтовані пропозиції щодо вибору найбільш доцільних дій військ в умовах РХБ зараження (ПРН 17).

Теми що розглядаються:

Кредитний модуль. Морально-психологічне забезпечення підготовки та застосування Збройних Сил України.

Змістовий модуль 1. Система морально-психологічного забезпечення підготовки та застосування Збройних Сил України.

Змістовий модуль 2. Інформаційно-пропагандистське забезпечення в ООС.

Змістовий модуль 3. Морально-психологічне забезпечення військової дисципліни та профілактика правопорушень у підрозділі (за досвідом ООС).

Змістовий модуль 4. Психологічне забезпечення в ООС.

Форма та методи навчання:

денна форма навчання;

Пояснювально-ілюстраційний метод, при якому викладач доводить готову інформацію різними засобами, а курсанти її сприймають, усвідомлюють та фіксують у пам'яті. Цей метод є одним із найбільш економічних способів передачі знань, передбачає використання таких засобів інформації, як слово (усне і друковане), різні наочні посібники, плакати, відео- і кінофільми, комп'ютерний ілюстраційний матеріал і т. ін.

Репродуктивний метод, головною ознакою якого є доведення і повторення способу діяльності, згідно завдання викладача. Він повинен використовуватися при проведенні практичних занять.

Вищевказані методи надають курсантам знання, вміння, навички. Для розвитку їх творчих здібностей викладач повинен використовувати методи проблемного навчання: проблемне викладання, частково-пошуковий (евристичний) метод, винахідницький метод.

Проблемне викладання використовується викладачем при постановці проблеми перед тими, хто навчається і подальшого її вирішення, але при цьому викладач показує шляхи рішення, розкриває хід своєї думки. Цей метод повинен застосовуватись викладачем під час проведення практичних занять. Безпосереднім результатом проблемного викладання повинно бути засвоєння курсантом способу і логіки вирішення конкретної проблеми, але ще без вміння застосовувати їх самостійно. Цей метод навчає курсантів способу отримання знань. З його допомогою вони отримують навички творчого мислення.

Частково-пошуковий (евристичний) метод служить меті поступового наближення курсантів до самостійного вирішення проблем шляхом попереднього навчання виконання окремих елементів рішення. Використовується при виконанні практичних завдань по прийняттю рішення на бій, коли спосіб пошуку оптимального рішення визначає викладач, але рішення знаходить сам курсант.

Винахідницький метод є необхідним для повноцінного засвоєння досвіду творчої діяльності. Викладач використовує його для забезпечення творчого застосування знань, оволодіння методами наукового пізнання, формування риси творчої діяльності є умовою формування зацікавленості, потребу в такій формі діяльності. Формами застосування цього методу є: завдання на самопідготовку.

Методи контролю:

Вхідний контроль проводиться перед вивченням навчальної дисципліни з метою визначення рівня підготовки курсантів із навчальних дисциплін, які забезпечують цю дисципліну. Він проводиться на одному з перших занять за завданнями, які відповідають навчальному матеріалу попередніх дисциплін. Результати контролю аналізуються на кафедральних (міжкафедральних)

нарадах спільно з викладачами кафедр попередніх дисциплін. За результатами вхідного контролю розробляються заходи з надання індивідуальної допомоги курсантам, коригування навчального процесу.

Поточний контроль – оцінювання теоретичних знань і практичних навичок курсанта зі змістового модуля (логічно завершеної частини навчальної дисципліни). Проводиться викладачами на всіх видах навчальних занять.

Форми проведення поточного контролю та критерії оцінки рівня знань визначаються кафедрою. Основні форми поточного контролю: усне опитування, письмовий контроль, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни.

Основна мета поточного контролю – постійне отримання викладачем інформації про якість засвоєння курсантами матеріалу навчальної дисципліни, перевірка готовності курсантів до виконання наступних навчальних завдань, а також управління їх навчальною мотивацією.

Результати поточного контролю використовуються для коригування методів і засобів навчання та враховуються на заліку.

Кількість балів для визначення результатів поточного контролю залежить від рівня знань курсанта, вміння використовувати їх при виконанні практичних завдань і нормативів, навичок роботи з електронно-обчислювальною технікою тощо.

Результати поточного контролю фіксуються в журналі обліку навчальних занять наступним чином: у чисельнику – по 4-бальній шкалі, в знаменнику – кількість балів, яка відповідає даній оцінці по шкалі.

Самоконтроль призначений для самооцінки курсантами якості засвоєння навчального матеріалу з конкретного розділу (теми) навчальної дисципліни.

З цією метою в навчальних посібниках для кожної теми (розділу), а також у завданнях на самостійну підготовку передбачаються питання для самоконтролю. Більша ефективність самоконтролю забезпечується спеціальними програмами самоконтролю та самооцінки, які є складовими частинами електронних підручників та автоматизованих навчальних курсів.

Методи підсумкового контролю: диференційований залік.

Розподіл балів, які отримують курсанти

Таблиця 1. – Розподіл балів для оцінювання успішності курсанта

9 семестр				Диф. залік	Сума
Кредитний модуль					
ЗМ №1	ЗМ №2	ЗМ №3	ЗМ №4	40	100
10	20	20	10		

Таблиця 2. – Шкала оцінювання знань та умінь: національна та ECTS

Значення R	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90 - 100	A	відмінно
80 - 89	B	добре
65 - 79	C	
55 - 64	D	задовільно
50 - 54	E	
35 - 49	FX	незадовільно
1 - 34	F	

Основна література:

1. Конституція України, 1996.
2. Статути Збройних Сил України. Затверджені Законами України від 24.03.1999 року № 548 (із змінами та доповненнями).
3. Концепція виховної роботи у Збройних Силах та інших військових формуваннях України. Затверджена Указом Президента України від 04.09.1998 року № 981/98.
4. Концепція гуманітарного і соціального розвитку у Збройних Силах України. Указ Президента України, К. - 12 січня 2004 року, Р 28/2004.
5. Военна доктрина України. Затверджена Указом Президента України від 24.09.2015 року № 555/2015.
6. Про зміцнення військової дисципліни у Збройних Силах України. // Наказ Міністерства оборони України від 19.09.1997 року № 11.
7. Про впровадження психологічної підготовки особового складу в навчальний процес підготовки органів управління та військ (сил). // Наказ начальника Генерального штабу – Головнокомандувача Збройних Сил України від 16.11.2012 року № 240.
8. Концепція впровадження психологічної підготовки у Збройних Силах України. // Наказ заступника начальника Генерального штабу Збройних Сил України від 07.12.2012 року.
9. Про затвердження Положення про психологічну реабілітацію військовослужбовців Збройних Сил України, які брали участь в антитерористичній операції, під час відновлення боєздатності військових частин (підрозділів). // Наказ Міністерства оборони України від 09.12.2015 року № 702.
10. Про затвердження Положення про службу військового духовенства (капеланську службу) у Збройних Силах України. // Наказ Міністра оборони України від 14 грудня 2016 року № 685.
11. Про затвердження Інструкції з оцінювання морально-психологічного стану особового складу Збройних Силах України. // Наказ Генерального штабу Збройних Сил України від 29.04.2017 року № 153.

12. Про затвердження Інструкції з оцінювання суспільно-політичної обстановки в районах дислокації військ (сил) під час виконання ними завдань за призначенням. // Наказ Генерального штабу Збройних Сил України від 11.09.2017 року № 330.

13. Про затвердження Інструкції з організації інформаційно-пропагандистського забезпечення у Збройних Силах України. // Наказ Генерального штабу Збройних Сил України від 04 січня 2017 року № 4.

14. Про затвердження Інструкції з організації національно-патріотичної підготовки у Збройних Силах України. // Наказ Генерального штабу Збройних Сил України від 28.03.2017 № 108.

15. Про затвердження Положення про структури морально-психологічного забезпечення у Збройних Сил України. // Наказ Генерального штабу Збройних Сил України від 22.05.2017 року № 183.

16. Про затвердження Інструкції з надання доповідей і донесень про події, кримінальні правопорушення, військові адміністративні правопорушення та адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією, порушення військової дисципліни та їх облік у Міністерстві оборони України, Збройних Силах України та Державній спеціальній службі транспорту. // Наказ Міністерства оборони України від 29 листопада 2018 року № 604.

17. Настанова з морально-психологічного забезпечення підготовки та застосування Збройних Сил України. // Наказ Генерального штабу Збройних Сил України від 27.04.2018 року № 173.

18. Бойовий статут механізованих і танкових військ Сухопутних військ Збройних Сил України: частина 3 (взвод, відділення, танк). – К.: 2016.

19. Бойовий статут механізованих і танкових військ Сухопутних військ Збройних Сил України: частина 2 (батальйон, рота). – К.: 2016.

20. Соціальна військова педагогіка: Курс лекцій / О.О. Дичко, І.М. Криленко, - Х.: ФВП НТУ «ХП», 2015, - 156 с.

21. Основи військової психології в схемах, таблицях та коментарях: Навч. посіб. / Г.В.Бондарев, І.М. Криленко, О.В. Крутиков, О.В. Стаховський. – Харків, ФВП НТУ «ХП», 2014.

22. Військове навчання та виховання: Навч. посіб. / О.В. Стаховський, Г.В. Бондарев, І.М. Криленко, О.В. Крутиков. – Х.: ФВП «ХП», 2015.

23. Підготовка офіцерів запасу Сухопутних військ: ч. I. Морально-психологічне забезпечення в частинах (підрозділах): підручник для курсантів та студентів ВВНЗ / Стаховський О. В. Бондарев Г. В., Криленко І. М. та ін. – Х.: ВІТВ НТУ «ХП», 2018. – 436 с.

24. Морально-психологічне забезпечення підрозділів Збройних Сил України : підручник / [А. О. Кобзар, В. Т. Марценківський, П. М. Слюсаренко та ін.]. – К. : НУОУ ім. Івана Черняхівського, 2018.

Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни

Таблиця 3. – Перелік дисциплін

Вивчення цієї дисципліни безпосередньо спирається на:	На результати вивчення цієї дисципліни безпосередньо спираються:
Історія України	Безпека військової діяльності
Українська мова за професійним спрямуванням	
Політологія	
Загальна тактика	Практика з експлуатації і бойової роботи
Військова педагогіка та психологія (у тому числі лідерство)	
Правознавство (у т. ч. основи військового законодавства та міжнародне гуманітарне право)	Військове стажування

Доцент кафедри соціально-гуманітарних дисциплін
пр. ЗСУ

О. ДИЧКО